

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ПУШКІНА ОЛЕКСАНДРА ОЛЕКСАНДРІВНА

**НАПРЯМКИ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ НА РИНКУ ПРАЦІ
В УКРАЇНІ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Закономірність досліджень регулювання ринку праці полягає в тому, що ефективність їх діяльності впливає на якість та рівень життя населення та соціально-економічний розвиток країни в цілому, а також місце країни на світовому ринку. Недооцінка впливу ринку праці та зайнятості на економічний розвиток стала причиною уповільнення економічних реформ.

Тема дослідження є провідною, адже в сучасних умовах розвитку економіки України особлива увага приділяється питанням ефективної зайнятості населення, створенню ринку праці та запобіганню масового безробіття. Зайнятість населення слід розглядати як один із провідних орієнтирів розвитку соціально-економічної системи, який окреслює перегрупування матеріальних, фінансових та трудових ресурсів у національній економіці, розміщення продуктивних сил, шляхи підвищення рівня та якості життя. Процес розвитку національного ринку праці в Україні повільний і суперечливий через те, що раніше ця сфера була однією з найбільш деформованих. На сьогоднішній день пристосування ринку праці до кризових ситуацій здійснюється за тими ж планами, що і на початку 1990-х років, шляхом зменшення та затримки виплат заробітної плати, активного використання режиму неповного робочого часу тощо. Провідною підтримкою макроекономічних упущень на шляху формування ефективної моделі ринку праці є відсутність важливих структурних змін в економіці країни, низька продуктивність праці, висока тіньова складова, низька вартість робочої сили. Державне регулювання зайнятості в основному спрямоване на допомогу традиційним групам ризику та особам, яким загрожує звільнення з промислових та інших підприємств. Реальну небезпеку для країни становить деградація структури робочих місць та людського потенціалу внаслідок зниження зайнятості у високоякісних галузях та збільшення зайнятості в торгівлі та посередництві, переважно в неформальному секторі. Крім того, спостерігається зростання тривалого безробіття..

Метою роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка прикладних рекомендацій щодо покращення регулювання ринку праці та зайнятості в Україні.

Досягнення мети дослідження потребує розкриття та вирішення наступних провідних завдань:

- сформулювати пріоритетні напрями державного регулювання ринку праці на національному та регіональному рівнях;
- проаналізувати проблеми кадрових та людських ресурсів в Україні;
- виявити сучасні проблеми зайнятості та ринку праці;
- створити пропозиції щодо вдосконалення державного регулювання зайнятості для забезпечення конкурентних переваг національного ринку праці.

Об'єктом дослідження є процес регулювання ринку праці та зайнятості в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні, прикладні та методологічні засади діагностики та механізми регулювання зайнятості та населення на ринку праці в Україні.

Методи дослідження. Методологія дослідження базується на фундаментальних та загальнонаукових положеннях і принципах сучасної економічної теорії. При розробці теоретико-методологічних та прикладних принципів діагностики та регулювання ринку праці та зайнятості населення в Україні використовується системний підхід, що зважає на динамічну функціональну залежність між станом у цілому та розвитком і збалансованістю його складових елементів, та сукупність методів, які гарантують його реалізацію, а саме:

логічне узагальнення, стратегічний аналіз моделювання; синтез, аналіз та порівняння; економічні та статистичні методи; графічні методи, програмно-цільовий метод. Інформаційною базою дослідження є: законодавчі та нормативні акти України з питань переходу країни та її регіонів на модель сталого розвитку, аналітичні матеріали Верховної Ради, Кабінету Міністрів України; наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених в сфері регіональної економіки; статистичні матеріали.

Новизна та практичне значення одержаних результатів даної магістерської роботи полягає у поглибленні теоретико-методичних положень та розробленні рекомендацій щодо регулювання ринку праці в контексті реформування структури зайнятості.

Виявлені основні проблеми та тенденції розвитку ринку праці в Україні. Обґрунтовані основні заходи державної політики України, провідною спрямованістю яких є соціальна підтримка неконкурентоспроможних верств населення, сприяння розвитку мікропідприємництва і формування конкурентоспроможного людського капіталу.

Практичне значення одержаних результатів. Результати, отримані в цьому магістерському дослідженні, можуть бути використані у роботі Державної служби зайнятості (Центрального апарату) при формуванні проекту Концепції моделі державної служби зайнятості, підготовці пропозицій щодо механізмів реалізації політики зайнятості та удосконалення законодавства в сфері зайнятості та соціального захисту населення від безробіття.

Структура роботи. Мета і логіка проведеного дослідження зумовила структуру роботи: вступ, три розділи (вісім підрозділів), висновки. Обсяг роботи складає 106 сторінок, з них основного тексту 82 сторінки. Список використаних джерел містить 80 найменувань. У роботі вміщено 7 рисунків та 13 таблиць. Положення основного тексту доповнює матеріал, викладений у 10 додатках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи.

У першому розділі «Державне управління зайнятості населення та ринком праці в Україні» охарактеризовано стан наукової розробки та джерельну базу дослідження, розкрито поняття та сутність зайнятості населення, надано характеристику стану ринку праці в Україні.

Підрозділ 1.1. «Державне регулювання ринку праці в Україні» присвячений аналізу стану ринку праці в Україні.

Дослідження регулювання ринку праці та зайнятості в Україні відтворені у роботах провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема: С.Бандур, Д.Богін, В. Васильченко, Т.Віденко, О.Волкова, О.Діденко, С.Зупко, Т.Заяць, Т.Кірян, А.Колот, Г.Купалова, Є.Лібанова, В.Любецький, В.Міненко, В. Онікієнко, Ю.Пінчук, В.Федоренко, А.Чікуркова, Л. Шевченко та ін.

Джерельна база дослідження охоплює значне коло джерел. Матеріали, використані при написанні роботи, умовно можуть бути поділені на дві ключові групи.

Перша група джерел – міжнародні нормативно-правові акти та акти національного законодавства (закони України, постанови Кабінету міністрів України, інші законодавчі акти щодо регулювання ринку праці в Україні).

Довідкові видання – підручники, енциклопедії, тематичні словники, довідники складають другу групу джерельної бази дослідження. Їх залучення до розкриття тематики роботи, дозволяє вирішити низку теоретичних і концептуальних питань. Зокрема, визначити понятійний апарат дослідження, ступінь наукового вивчення окремих проблем у сучасній науці.

З огляду на стан ринку праці в Україні, існує декілька важливих провідних тенденцій. Наприклад, скорочення зайнятості, збільшення безробіття, зменшення кількості працівників та платників єдиного внеску, зменшення попиту на робочу силу в усіх сферах економічної діяльності та груп професій, збільшення кількості масового звільнення та обмежений доступ до зайнятості, зайнятість певних категорій населення з низьким рівнем конкуренції. Ось чому ці обставини потребують нагального реформування ринку праці та здійснення відповідних заходів для стимулювання зайнятості.

На сьогодні провідною проблемою українського ринку праці є не безробіття, а низька заробітна плата. Критерії, що характеризують саму частку заробітної плати у ВВП та собівартості продукції, залишаються низькими та не відповідними світовій практиці. Все це викликає групову міграцію та дефіцит робочої сили.

Досвід провідних країн показує, що найбільш дієвими та ефективними є чотири сфери державного регулювання зайнятості.

По-перше - стимулювання зайнятості та збільшення кількості робочих місць. По-друге, підготовка та перекваліфікація робочої сили. По-третє, сприяння зайнятості. По-четверте, соціальне страхування безробіття. Проте, для ефективного та результативного функціонування, пріоритетним завданням ринку праці в Україні є активізація економічних реформ та перетворень.

У підрозділі 1.2. «Зайнятість населення як економічна складова розвитку держави» розкрита сутність зайнятості як соціально-економічного явища.

Зайнятим населенням вважаються всі громадяни, які займаються будь-яким видом суспільно-корисної діяльності. Особи працездатного віку та безробітні громадяни, які бажають працювати та активно шукають роботу, згідно з класифікацією, що використовується у міжнародній статистиці, належать до категорії економічно активного населення.

Як соціально-економічну категорію зайнятість слід розглядати з наступних пунктів:

- соціальне відтворення - як об'єктивний постійно відтворюваний процес формування, розподілу та використання працівників, визначення умов та форм їх залучення до суспільно корисної праці та надання певних масштабів такого включення, які залежать від соціального захисту працівників та здійснення свого конституційного права на працю);

- виробництво та його умови, оскільки для цього необхідно з'єднати працівника із засобами виробництва;

- розподіл праці - прив'язаність працівника до певної сфери роботи;

- споживання - як реалізована безпека праці, через яку оплачуються послуги праці, що надаються працівником;

- накопичення - як процес створення нових робочих місць та засобів до існування для працівників.

Зміст зайнятості - це взаємодія суб'єкта зайнятості працездатного віку з його об'єктом у вигляді робочих місць, що виникає як на мікро-, так і на макрорівні національної економіки. На макрорівні зайнятість формується як взаємодія між особистими та матеріальними факторами виробництва в певних пропорціях та з відповідними якісними характеристиками.

Зазначено основні характеристики, які змінюють параметри зайнятості населення: загострення конкуренції, розширення нових форм зайнятості, зокрема на фоні розвитку ІТ, затребуваність інноваційної зайнятості, збільшення зайнятості у сфері послуг, підвищення мобільності економічно активного населення, нові акценти в системі цінностей та інтересів молоді; обґрунтовано зміст етапів трансформації зайнятості, які визначаються комбінацією та ступенем прояву перелічених параметрів, тривалість та вектор дії яких залежить від складної взаємодії комплексу екзогенних та ендемогенних чинників.

У другому розділі «Характеристика стану функціонування зайнятості населення та ринку праці» розкрито аналіз стану, тенденцій та регіональних особливостей регулювання ринку праці України.

У підрозділі 2.1. «Державна кадрова політика в Україні» зазначено сутність, завдання та значення кадрової політики в Україні.

Кадри поєднують професійно-підготовлені групи людей, які здійснюють діяльність у різних сферах суспільства. Кадрова політика є комплексним та сукупним утворенням, що визначає соціальну стратифікацію суспільства.

Кадри за сферами організації суспільства поділяються на:

- кадри державно-політичної сфери;

- кадри матеріально-господарської сфери;

- кадри соціально-культурної сфери.

Кадрова політика здійснює суттєвий вплив на інформаційно-технологічний розвиток і глобалізацію. Перша приводить до зростання в Україні рис постіндустріального інформаційного суспільства, що кардинально змінює структуру кадрів порівняно з кадровим складом індустріального суспільства.

З точки зору процесу та технологічного підходу, розвиток кадрової політики має декілька складових.

По-перше, побудова концепції сучасної кадрової політики України, яка буде включати кадрову політику в основні види економічної діяльності, мета якої полягає у науковому обґрунтуванні можливості вирішення кадрових проблем у суспільстві.

По-друге, створення правової бази кадрової політики, що буде охоплювати систему законів про персонал та кадрову політику, нормативно-правові вимоги до персоналу в різних галузях економічної діяльності, розробка Реєстру кадрів України на основі європейських принципів диференціації персоналу, розробка кадрової статистики, яка б дала чітке уявлення про штатний розпис усіх галузей економічної діяльності.

По-третє, розробка програми розвитку персоналу України, яка передбачає реалізацію набору кадрів, передбачених ресурсами для створення та модернізації інститутів кадрової політики, формування кадрової системи та відновлення кадрової роботи.

По-четверте, вдосконалення загальнонаціональної кадрової системи, яка дозволяє створити в країні Головне управління персоналу та його регіональні управління, які могли б планувати, регулювати, контролювати та координувати зв'язки кадрової системи; реформування кадрових служб виробничих організацій в аспектах широкого використання управління персоналом, інформаційних та аналітичних технологій; формування центрів кадрового партнерства, що створило б можливість для кадрового діалогу між органами державної влади, підприємцями, організаціями третього сектору з метою розробки кадрової політики, координації навчання, розподілу та просування персоналу.

По-п'яте, розробка та впровадження в суспільстві сучасних кадрових технологій з метою створення технологічної системи людських ресурсів або системи людських ресурсів, яка повинна містити такі компоненти:

- технології щорічних зборів трудових колективів з метою обговорення кадрової проблеми, створення ситуації гласності та відкритості;
- втілення в життя трудових колективів кадрового планування і кадрового менеджменту;
- розробка та укладання кадрової угоди між профспілкою, роботодавцем і державою, яка передбачає визначення кадрового складу виробничої організації, підготовку та підвищення кваліфікації працівників, поповнення або скорочення кадрів;
- формування виробничими організаціями кадрового замовлення на підготовку необхідних спеціалістів.

У підрозділі 2.2. «Проблеми людських ресурсів та кадрового потенціалу в Україні» висвітлено основи кадрової політики України.

Основу кадрової політики держави складають загальні вказівки стосовно дій та прийняття рішень, які сприяють досягненню мети держави для забезпечення всіх рівнів суспільства необхідними людськими ресурсами. Об'єктом впливу кадрової політики держави є кадровий потенціал суспільства, усі людські ресурси.

Людські (трудові) ресурси - сукупність людей, які працездатні. Вони є основою продуктивних сил суспільства, формуються потенційною масою живої праці, яка доступна країні на певний період, визначають сучасний стан та перспективи розвитку її економіки. Виділяють соціально-економічну природу трудових ресурсів. Соціальна сутність робочої сили - це люди, зайняті в конкретних виробничих умовах. Економічна сутність визначається кількістю робочого часу, необхідного для суспільно корисної праці.

Оцінюючи стан людських (трудових) ресурсів застосовують кількісні та якісні показники демографічного, соціального та економічного змісту. Демографічні показники характеризують стан трудових ресурсів залежно від відтворення населення, враховують такі характеристики, як вік, стать, шлюб, міграція, переселення тощо. Економічні показники відображають залежність трудових ресурсів від розвитку виробництва, наявність конкурентоспроможної продукції, впровадження науково-технічного прогресу, загальна кількість людей, зайнятих у всіх сферах економічної діяльності, формування, використання та розподіл працездатного населення в різних галузях промисловості, на підприємствах різних форм. майно. Соціальні показники відображають трудові ресурси з точки зору їх впливу на формування соціального стану суспільства, рівня професійної підготовки, освіти та плинності, пов'язаних із забезпеченням соціальних потреб. Ці показники використовують для оцінки стану трудових ресурсів, а також кількості безробітних - нової верстви населення, яка з'явилася в суспільстві як наслідок запровадження ринкових відносин.

Наступними показниками, що розкривають стан трудових ресурсів є кількість зайнятого населення - кількість людей працездатного віку, а також рівень зайнятості ($y\%$). Працездатний вік чоловіків становить 44 роки (від 16 до 59 років включно), для жінок - 39 і більше (за новою пенсійною реформою).

На сучасному етапі в Україні склалися несприятливі умови для збереження та відтворення людських ресурсів, людського потенціалу загалом, що є природним джерелом формування потужних людських ресурсів у всіх сферах життя держави. Перш за все це проблеми соціально-економічної сфери; проблеми, пов'язані із забезпеченням гарантованого конституційного права громадян на працю, вільного вибору професії та виду трудової діяльності; низький рівень інвестицій в освіту, зниження інтересу до розвитку якісного трудового потенціалу в умовах падіння вітчизняного виробництва; бідність; старіння населення, необхідність сучасної організаційно-кадрової моделі державного управління знаннями та інтелектом, сучасних перспективних способів їх застосування у різних галузях.

У підрозділі 2.3. «Сучасні проблеми зайнятості населення та ринку праці» відображено провідні проблеми ринку праці в Україні.

Світова фінансова криза та військова агресія Російської Федерації загострили низку проблем, пов'язаних із залученням інвестиційного капіталу у вітчизняну економіку та значною мірою вплинули на функціонування внутрішнього ринку праці.

Провідними проблемами ринку праці в Україні на даний момент є:

- недостатній рівень реформи праці, що призводить до неефективної зайнятості; низька продуктивність праці та недостатній рівень оплати праці;
- частка працівників у високотехнологічних галузях економіки недостатньо висока порівняно з розвиненими країнами; відсутність співвідношення між внеском праці та доходом працівників тощо;

- втрата навичок кваліфікованого та висококваліфікованого персоналу через закриття, реструктуризацію великих промислових підприємств, їх втрату; переведення фахівців та фахівців у тіньову економіку, нерегульована зайнятість, міграція за кордон;
- проблеми із забезпеченням відповідних характеристик якості робочих місць, нестача нових робочих місць для кваліфікованих робітників, збільшення обсягу та рівня безробіття, зниження продуктивності праці та конкурентоспроможності виробництва;
- невідповідність між попитом та пропозицією робочої сили; недостатнє інвестування у виробництво для вирішення питання щодо забезпечення сучасних робочих місць для безробітних; відсутність підтримки підприємництва та малого бізнесу з боку держави;
 - високий рівень тіньової зайнятості;
 - недоліки в процесах реформування державної системи професійного навчання та освіти, неадекватність, структура, форми та сфера професійної підготовки та перепідготовка вимог сучасного ринку праці з точки зору попиту на певні професії; слабкий інтерес роботодавців до підвищення кваліфікації працівників, недостатня розвиненість системи навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації;
 - складна ситуація щодо зайнятості певних соціально-демографічних груп населення (молодь, жінки, літні люди, інваліди тощо);
 - глобальною проблемою національного ринку праці є його функціонування в контексті членства України у Світовій організації торгівлі, інтеграція України до європейського співтовариства, включаючи проблему конкурентоспроможності національної робочої сили;
 - підтримка дискримінаційного підходу до звільнення та працевлаштування на основі статті, стану здоров'я та віку; недоліки в дотриманні трудового законодавства; недосконалість діючих нормативно-правових актів, що регулюють трудові відносини (доцільно прискорити прийняття оновленого Трудового кодексу);
 - диференціація регіональних ринків праці, наявність регіонів з особливо напруженою ситуацією на ринку праці, значно вищою за середній рівень безробіття, в той же час з обмеженими можливостями для внутрішньої міграції робочої сили, що свідчить про недоліки державної системи регулювання аспектів зайнятості та безробіття.

У підрозділі 2.4. «Стан ринку праці Миколаївщини» надані результати вибіркового опитування населення (домогосподарств) на економічну діяльність - середньомісячна кількість економічно активного населення Миколаївської області у віці 15-70 років у 2018 році порівняно з 2017 роком зросла на 0,5% і становила 549 тис. люди, з них 530, 6000 (96,6%) були працездатними.

Серед регіонів України за рівнем економічної активності Миколаївщина зайняла четверте місце, після Луганської області - 67%, м. Києва - 66,8%, Харківської області - 64,9% та перевищила загальнодержавний рівень на 1,7 % в.п.

У роботі зазначена система заходів з регулювання безробіття в Україні, яка має включати: розвиток розгалуженої системи державної служби зайнятості, професійної орієнтації, системи професійної освіти, стимулювання підприємців до навчання, державну підтримку нетрадиційним сферам зайнятості, надання підприємцям субсидій та податкових пільг для найму додаткової робочої сили або переведення частини працівників на скорочений робочий день; перекваліфікації та подальшого працевлаштування

додаткової робочої сили, залучення приватного (як вітчизняного, так і зарубіжного) капіталу в райони зі стійким рівнем безробіття.

У третьому розділі «Шляхи вдосконалення системи стимулювання діяльності державних службовців» узагальнено теоретичні та прикладні результати проведеного дослідження, сформовано базу для обґрунтування нових підходів до вирішення питання з вдосконалення напрямів регулювання ринку праці.

У підрозділі 3.1. «Удосконалення державного регулювання зайнятості молоді» зазначено основні шляхи сприяння працевлаштуванню молоді.

Молодь - особлива вікова група, яка характеризується наявністю власних амбіцій, які в разі правильного спрямування допоможуть їй у процесі професійного становлення та самореалізації. Саме молодіжні центри праці повинні бути своєрідним путівником для молоді в період виходу на ринок праці. Центри мають бути оснащені достатнім арсеналом засобів для сприяння молодіжному самовизначенню та розвитку. Однак насамперед необхідно інформувати молодих людей про наявність та діяльність цих центрів молодіжної роботи.

З метою сприяння професійному самовизначенню учнівської та студентської молоді, надання молоді консультацій із питань побудови та розвитку трудової кар'єри, допомоги у складанні резюме та розміщенні його на сайтах з пошуку роботи, здійсненні професійної консультації щодо вибору професії, виявлення схильності до підприємництва, надання психологічної підтримки, проведення тематичних семінарів Миколаївська обласна служба зайнятості забезпечила роботу Інформаційно-консультаційного центру, що в умовах сьогодення може ефективно й повністю використовувати сукупність ресурсів служби зайнятості та консолідувати зусилля соціальних партнерів для вирішення питань сприяння професійній реалізації всіх верств населення в цілому та молоді зокрема.

Миколаївська обласна служба зайнятості постійно проводить роботу з роботодавцями щодо визначення їх потреб та вимог до майбутнього працівника, організовує семінари та здійснює консультації з різних питань.

Для досягнення більшого ефекту у сфері працевлаштування молоді доцільним є застосування додаткових заходів державного стимулювання, таких як надання дотацій на працевлаштування молоді та встановлення окремого відсотка квоти на бронювання робочих місць для працевлаштування молоді.

У підрозділі 3.2. «Першочергові шляхи підвищення зайнятості населення в Україні» запропоновано науково-методичне забезпечення розробки стратегії розвитку ринку праці, яке включає обґрунтування змісту послідовних етапів формування управлінських рішень: етап аналізу стану, тенденцій та регіональних особливостей регулювання ринку праці; аналітичний етап, що передбачає ідентифікацію проблем та визначення порівняльних переваг поточного стану ринку праці; етап формування стратегічного бачення та пріоритетів розвитку, завдань і заходів; етап визначення суб'єктів, інструментів та ресурсного забезпечення реалізації стратегії; етап реалізації стратегії; етап аналізу загроз, можливостей, ризиків та контроль за реалізацією стратегії; етап моніторингу результативності реалізації стратегії. Надане методичне забезпечення упорядковує розробку стратегії розвитку на регіональному рівні, що розширює можливості її використання як типової.

Ключові проблеми соціально-трудових відносин в Україні та які рішення на сьогоднішній день може прийняти держава, щоб суттєво трансформувати ситуацію в

майбутньому з точки зору підвищення продуктивності праці:

1. Високий рівень тіньової зайнятості (до 40%).

Для вирішення проблеми необхідно створити прозору систему стимулювання для всіх форм зайнятості; запровадити переваги при створенні нових робочих місць; заохочувати самозайнятість населення та ведення підприємницької діяльності. Мінімізувати податки на оплату праці та нарахування заробітної плати.

2. Відсутність реальної (повної та достовірної) статистики щодо зайнятості та заробітної плати.

Для подолання цієї проблеми Україні необхідна імплементація Конвенції про статистику праці № 160, Рекомендацій № 198 про трудові відносини та Конвенції про політику зайнятості № 122, яку Україна ратифікувала. Це дозволить проаналізувати та спрогнозувати, дані які будуть включені до міжнародної статистики праці. Це, у свою чергу, дозволить побачити реальне місце України порівняно з іншими країнами та додатково скорегувати співвідношення заробітної плати працівників різних професій, професійних груп та галузей економіки, диференціювати трудомісткість праці, сформулювати політику оплати праці у країні.

3. Відсутність обов'язкових навчальних і професійних стандартів відповідно до міжнародних норм.

Подолати розбіжність можна, підкресливши два основні фактори - якість освіти та якість роботи. Розробити та затвердити нові стандарти обов'язкового навчання відповідно до міжнародних стандартів для підвищення кваліфікації

Другою умовою є створення Національного центру професійних кваліфікацій.

Його мета - розроблення нових професійних стандартів; незалежне оцінювання кваліфікації працівників; сертифікація спеціалістів різних професій і кваліфікації відповідно до міжнародних професійних стандартів. Запровадження професійних стандартів та їх дотримання дасть змогу підвищити його продуктивність, а отже - й економічне зростання.

Серед інших першочергових заходів не менш важливим є зробити ставку на підвищення якості освіти, зростання зайнятості населення і продуктивності праці.

ВИСНОВКИ

У **висновках** узагальнено головні результати магістерського дослідження.

Магістерська робота дає теоретичне узагальнення та практичні рекомендації щодо вдосконалення регулювання зайнятості населення та ринку праці в Україні. Загалом, доцільно зробити наступні висновки:

1. Ринок праці - це система відносин, в основі якої взаємодія державних та ринкових механізмів регулювання, за допомогою яких здійснюються трансформаційні зміни в використанні трудового потенціалу.

На національному рівні ринок праці формується під впливом політичних, економічних, демографічних, соціальних, галузевих, територіальних та інших факторів, набуваючи характеристик єдиного національного ринку. В даний час ринок праці є одним з провідних, складних і мінливих елементів економіки. Його оригінальність визначається не лише тим, що саме тут перетинаються інтереси держави, суспільства та бізнесу, формуються умови праці, рівень зайнятості та заробітної плати, але й те, що ринок праці є складним показником, який поєднує в собі широке коло соціально-економічних явищ та процесів суспільного розвитку.

2. Найважливішою та найскладнішою економічною категорією, яка відкриває ринок праці, є зайнятість. Вагомою причиною є те, що зайнятість населення свідчить про раціональне використання трудових ресурсів, забезпечення необхідного рівня життя та всебічного розвитку особистості. Зайнятість пов'язана із забезпеченням особистих та суспільних потреб, що не суперечить чинному законодавству і, як правило, приносить заробіток (трудоий дохід).

3. Основною метою діяльності держави на ринку праці є забезпечення теоретично можливої максимальної зайнятості населення при одночасному підвищенні якості та рівня життя суспільства в цілому. Максимально можлива зайнятість виглядає як повна зайнятість населення, що виходить на ринок праці, виняток становить категорія працівників, які в даний час змінюють місце роботи або тимчасово не працюють через структурні зміни виробництва. Ця категорія осіб постійно наявна на ринку праці, що вважається нормальним явищем.

Втручання держави в регулювання ринку праці повинно бути мінімальним. Необхідно досягти балансу між взаємодією механізмів державного регулювання та саморегулюванням на регіональному рівні, щоб регуляторні механізми ринкової економіки на ринку праці не уповільнили її саморегуляцію, оскільки державне регулювання має сприяти саморегулюванню в покращенні зайнятості, мобільності та конкурентоспроможності якості робочої сили.

4. Ринок праці у своїй діяльності повинен пропорційно та послідовно задовольняти потреби розвитку певної території, а саме забезпечувати постійний, скоординований, помірний поділ як на території країни, так і між окремими видами діяльності, організаційно-правовими формами підприємств, що відповідають структурі, кількості, якості, освіті чи іншим ознакам робочої сили з метою забезпечення ефективного та ефективного розвитку виробництва та добробуту всіх членів суспільства.

Таким чином, для вдосконалення механізмів регулювання ринку праці на національному та регіональному рівнях важливо створити систему соціально-трудоих відносин та соціального забезпечення населення, яка б забезпечувала продуктивну зайнятість людей на законодавчому рівні, наслідуючи приклад того, як це робиться в країнах ЄС, включаючи запровадження високих стандартів та правил життя.

5. Нині актуальною проблемою соціально-економічної політики держави є проведення реформ зайнятості для наближення її до світових стандартів, створення конкурентного ринку праці, що є необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Це повинно враховувати вплив на зайнятість таких провідних факторів, як процеси глобалізації та інтеграції України до світової економічної системи, а також негативні наслідки світової фінансової кризи, що призвело до скорочення робочих місць та зростання безробіття. Тому необхідно створити та прийняти комплекс заходів, які базуватимуться на стандартах провідних країн світу та допоможуть зменшити негативні наслідки кризи на ринку праці. Провідна функція держави - забезпечити узгодженість адміністративно-економічних важелів, використовуючи всі можливості державного сектора економіки для вирішення проблем зайнятості.

6. У роботі представлена модель управління параметрами розвитку ринку праці та системи зайнятості в Україні як приклад взаємодії та партнерства між бізнесом, місцевою владою та суспільством. Впровадження цієї моделі дасть позитивні результати, які

матимуть зовнішні форми прояву як у стані регіональної економічної системи, і регіонального ринку праці.

7. Провідними напрямками зайнятості є удосконалення системи оплати праці, зважена демографічна та міграційна політика, розширення можливостей отримання населенням офіційних основних і додаткових доходів, соціальна підтримка окремих груп, підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили, активне створення системи гнучких форм зайнятості, сприяння ефективним і доцільним переміщенням працездатного населення, запобігання зростанню безробіття через створення робочих місць за рахунок різних джерел фінансування, впровадження механізмів звільнення і перерозподілу зайнятих, реструктуризації економіки і піднесення виробництва.

АНОТАЦІЯ

Пушкіна О.О. Напрямки та вдосконалення державного регулювання зайнятості та безробіття на ринку праці в Україні – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

Магістерську роботу присвячено розкриттю особливостей державного регулювання зайнятості та безробіття на ринку праці в Україні. У роботі досліджено стан наукової розробки проблеми та джерельну базу дослідження. Розкрито зміст та значення зайнятості населення. Також у роботі охарактеризовані першочергові шляхи підвищення зайнятості населення в Україні. Автор досліджує сучасний стан ринку праці в Україні та аналізує рівень зайнятості населення. У роботі розкрито зарубіжний досвід державного регулювання зайнятості і шляхи вдосконалення ринку праці в Україні.

У роботі зроблено висновок про те, що в даний час ринок праці є одним з провідних, складних і мінливих елементів економіки. Його оригінальність визначається не лише тим, що саме тут перетинаються інтереси держави, суспільства та бізнесу, формуються умови праці, рівень зайнятості та заробітної плати, але й те, що ринок праці є складним показником, який поєднує в собі широке коло соціально-економічних явищ та процесів суспільного розвитку.

В дослідженні акцентовано увагу на те, що найважливішою та найскладнішою економічною категорією, яка відкриває ринок праці, є зайнятість. Вагомою причиною є те, що зайнятість населення свідчить про раціональне використання трудових ресурсів, забезпечення необхідного рівня життя та всебічного розвитку особистості. Зайнятість пов'язана із забезпеченням особистих та суспільних потреб, що не суперечить чинному законодавству і, як правило, приносить заробіток (трудоий дохід).

Автором представлена модель управління параметрами розвитку ринку праці та системи зайнятості в Україні як приклад взаємодії та партнерства між бізнесом, місцевою владою та суспільством. Визначено що впровадження цієї моделі дасть позитивні результати, які матимуть зовнішні форми прояву як у стані регіональної економічної системи, і регіонального ринку праці. Таким чином, для вдосконалення механізмів регулювання ринку праці на національному та регіональному рівнях важливо створити систему соціально-трудоих відносин та соціального забезпечення населення, яка б забезпечувала продуктивну зайнятість людей на законодавчому рівні, наслідуючи приклад того, як це робиться в країнах ЄС, включаючи запровадження високих стандартів та правил життя.

Ключові слова: державна служба, зайнятість, ринок праці, безробіття, економічна активність.

Pushkina O.O. Directions and Improvement of State Regulation of Employment and Unemployment in the Ukrainian Labor Market - On the rights of the manuscript.

Master's work in order to get a master's degree. Petro Mohyla Black Sea National University. - Mykolaiv, 2019.

Master work is devoted to disclosure of features of state regulation of employment and unemployment in labor market in Ukraine. In work it is investigated a condition of scientific development of a problem and spring base of a research. Content and values of employment of the population is disclosed. Also in work primary ways of increase in employment of the population in Ukraine are characterized. The author investigates the current state of labor market in Ukraine and analyzes employment rate of the population. In work foreign experience of state regulation of employment and a way of improvement roar of work in Ukraine are opened.

In work the conclusion is drawn that now labor market is one of the leading, difficult and changing economy elements. Its originality is defined not only the fact that the interests of the state, society and business exactly here are crossed, creates working conditions, employment rate and the salary, but also the fact that labor market is a difficult indicator which combines a wide range of the social and economic phenomena and processes of social development.

In a research the attention that the major and most difficult economic category which opens labor market is employment is focused. The fact that employment of the population demonstrates rational use of human resources, ensuring the necessary standard of living and all-round development of the personality is the powerful reason. Employment of p "the yazana with providing personal and social needs that does not contradict the current legislation and, as a rule, brings earnings (labor income).

The author presented model of management to parameters of development of labor market and the system of employment in Ukraine as an example of interaction and partnership between business, local authorities and society. It is defined that introduction of this model will yield positive results which will have the external forms of manifestation as in a condition of a regional economic system, and regional labor market. Thus, for improvement of mechanisms of regulation of labor market at the national and regional levels it is important to create the system of the social and labor relations and social security of the population which would provide productive employment of people at the legislative level, following the example of how it becomes in EU countries, including introduction of high standards and rules of life. Keywords: public service, employment, labor market, unemployment, economic activity.

Keywords: Public service, employment, labor market, unemployment, economic activity.